

A gazdasági és hitelélet rendjének, továbbá az államháztartás egyensúlyának biztosításáról szóló 1931: XXVI. törvénycikk alapján kiküldött 33-as országos bizottság 6-os albizottságának munkálata.

A 33-as országos bizottság 6-os albizottsága az államháztartásban elérhető megtakarítások megállapítása céljából küldetett ki. Az 1931. évi október 26-án kelt jelentés szerint "az lévén a cél, hogy mielőbb megállapíttassanak a folyó költségvetési évben elérhető megtakarítások s hogy a megállapítás alapján, amennyiben az illetékes miniszter úr hozzájárul, mindjárt fogantossintassanak a megtakarításokat biztosító intézkedések, a költségvetésnek ennél a felülvizsgálatnál a dolog természeténél fogva mellőzni kellett mindazoknak a megtakarítási lehetőségeknek a vizsgálatát, amelyek nagyobb szervezeti változtatásokkal, intézmények megszüntetésével, leegyszerűsítésével, beolvasztásával, reorganizálásával, szüneteltetésével, vagy egyáltalán rendszerváltoztatással kapcsolatosak, minthogy ilyen eszközökkel elérhető megtakarítások önként érthetőleg csak az átszervezés bekövetkezte után éreztethetik hatásukat. Ezekkel az ilyen szervezeti változtatásokkal kapcsolatos megtakarítási lehetőségekkel ezután fog foglalkozni a 6-os bizottság.

Nem mulasztotta azonban el a 6-os bizottság, hogy már most az egyes tárcák költségvetéseinek ez első vizsgálása alkalmával is reá ne mutasson egyes olyan szer-

vezeti intézkedésekre, amelyek alkalmasnak látszanak az állami kiadások apasztására és fel ne kérje az egyes minisztériumokat az illető kérdések tanulmányozására és előkészítésére.

Vizsgálatánál kiterjeszkedett a 6-os bizottság az egyes tárcák kezelése alatt álló az állami költségvetésben nem szereplő üzemek s alapok, részvénytársaságok, szövetkezetek és hasonló egyéb alakulatok kezelésére is, igyekezvén megállapítani azok vagyoni helyzetét, jövedelmezőségét s azt, vajjon azok bírnak-e gazdasági létjogosultsággal vagy sem. Az ezekre az alakulatokra vonatkozó eddigi vizsgálatai a 6-os bizottságnak főként arra vonatkoztak, hogy ezek működéséből kifolyólag az államháztartásra fog-e a jövőben és elsősorban a folyó költségvetési évben megterhelés hárulni s ha igen, minő mértékben és hogy ez mennyiben apasztható. Bár egyes ilyen alakulatok megszüntetésére vagy egyelőre való további fenntartására hozott is a 6-os bizottság az illetékes miniszter urakkal egyetértőleg konkrét határozatokat, azért a legtöbb ilyen alakulat jövő sorsa feletti végleges határozathozatal is csak az államháztartás keretében szükségesnek és célszerűnek mutatkozó szervezeti változtatásokkal kapcsolatosan fog megtörténni. Az eddigi tapasztalatok alapján azonban már most megállapítja a 6-os bizottság, hogy egyes ilyen üzemek és egyéb hasonló alakulatok fenntartásának vagy megszüntetésének a kérdése ilyen bizottsági tárgyalások révén célszerűen el nem dönt-

hető, hanem csakis független szakértőknek a számadások részletekbe menő vizsgálata alapján adott véleménye s a fenntartás és megszüntetés mellett kardoskodóknak kontradiktórius tárgyalás útján való meghallgatása szolgáltathatja a kellő alapot annak a kérdésnek az objektív eldöntésére, hogy egyes ilyen üzemek és egyéb alakulatok megszüntetése vagy fenntartása s illetve ez utóbbi esetben minő korlátok között való működése áll a köz érdekében.

..... Tudatában van a 6-os bizottság annak, hogy a közvélemény ennél jóval továbbmenő csökkentésnek a lehetőségével számított. A 6-os bizottságnak azonban a költségvetés egyes tételeinek szorgos és beható tanulmányozása útján sajnos arra a meggyőződésre kellett jutnia, hogy állami szervezetünknek s állami intézményeinknek a múltban bekövetkezett kiépítése által adott mai helyzetben - egyelőre mellőzve a később tárgyalás alá vonandó szervezeti változtatások vagy intézmények beszüntetése, szüneteltetése vagy leegyszerűsítése révén elérhető eredményeket - a 6-os bizottság által javasolt megtakarításoknál továbbmenő megtakarításokat a dologi természetű kiadásoknál a folyó költségvetési évre elérni nem lehet.

..... Mindezekre a fentiekben ismertetett megállapításokra vonatkozólag megjegyzi a bizottság, hogy a dolog természeténél szerint megállapításaiban csak azokra az adatokra és felvilágosításokra támaszkodhatott, amelyeket az egyes tárcák, illetve az egyes szakreferensek ren-

delkezésére bocsátottak és hogy ezek a megállapítások a vizsgálat időpontjában talált helyzet képét szolgáltatják. Reá kell mutatnia a bizottságnak arra is, hogy az államháztartás dologi természetű kiadásai körében a kívánt megtakarítások elérése és további túlkiadások elkerülése csak akkor lesz biztosítható, ha az egész igazgatási szervezet, különösen a miniszteriumok szakreferensei hiánytalanul át lesznek hatva attól a tudattól, hogy a takarékoságnak az egész vonalon való legerélyesebb megvalósítása a mai viszonyok között a nemzet elsőrendű érdeke.

Az eredmény, amellyel a 6-os bizottság működése eddig járt, s amelyről a bizottság a fentiekben beszámol, nem lepheti meg azokat, akik az utóbbi évek állami költségvetéseit szakszerűen tanulmányozták és alaposan ismerték, de kétségtelenül nagy csalódást fog az jelenteni azok szemében, akik azt hitték, hogy a magyar állam költségvetése olyan sok, egy napról a másikra megszüntethető kiadással van terhelve, amely kiadásoknak a megszüntetésével egy csapásra helyreállítható, vagy legalább is lényegesen megközelíthető lesz a költségvetés egyensúlya. Ez a körülmény azonban nem mentesíthet bennünket attól, hogy ne törekedjünk a legnagyobb eréllyel az államháztartás kiadásainak a jövőben való lényeges csökkentésére, mert az állami kiadások magassága okvetlenül észszerű arányba hozandó az állampolgárok teherbíró képességével.

..... Marad az állami élet terén keresztülviendő gyökeres szervezeti változtatások révén elérhető megtakarítások kérdése. Ilyen gyökeres szervezeti változtatásokra állami életünk jóformán minden terén szükség van. Nemcsak a szoros értelemben vett közigazgatásunk, de összes állami berendezéseink leegyszerűsítendő, olcsóbbá teendő és közvetlenebbé az állam szervei és állam lakóssága közötti érintkezés. Ezen a réven idővel számottevően csökkenthetők lennének állami kiadásaink, de tisztában kell lennünk azzal, hogy az ilyen eszközök útján elérhető megtakarítások a változtatások elrendelése után csak évek múlva érvényesülhetnek az államháztartás eredményében. Sőt a rendszerváltoztatás keresztülvitele pénzügyi szempontból igen nagy óvatosságot igényel, mert nem egyszer meg fog esni, hogy a legkivánatosabb és a jövő kihatások szempontjából legsürgősebb szervezeti reform az átmenet időszakában több költséggel lesz egybekötve.

..... A miniszteriumok összes osztályvezetői és felülvizsgálói s az egyes vonatkozó ügyiratok kiadmányozói /amennyiben ez utóbbi nem a miniszter/, fegyelmi eljárás terhe alatt tétetnek felelőssé aziránt, hogy a költségvetési hitelek a fentiek értelmében ^{pontosan} betartassanak és hogy hiteltúllépések, vagy előirányzatnélküli kiadások a minisztertanács előzetes felhatalmazása nélkül ne utalványoztassanak, illetve a minisztertanács előzetes felhatalmazása nélkül oly intézkedések ne tétessenek.

nek, amelyek akár az illető költségvetési évben, akár később hiteltúllépést vagy előirányzat nélküli kiadást, illetve a következő években valamely költségvetési rovat hitelének szükségképen való felemelését vonnák maguk után, vagy valamely költségvetési hitelnek a folyó költségvetési évet meghaladó, időre való lekötését eredményezik. A felelősség alól mentesíti az osztályvezetőt vagy a felülvizsgálót, hogy az illető ügyiraton írásban kifejezetten felhívja a kiadmányozó figyelmét arra, hogy olyan intézkedésről van szó, amely a fentiek értelmében csak a minisztertanács előzetes hozzájárulása esetén tehető meg."